



משטרת ישראל  
אגף חקירות ומודיעין



נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיון על פי חוק חופש המידע

|  |                   |                |                                |
|--|-------------------|----------------|--------------------------------|
|  |                   |                | <b>נהלי אח"מ</b>               |
| מספר:<br><b>300.07.060</b>                               | תת-פרק:<br>עצורים | פרק:<br>חקירות |                                |
| <b>שם נוהל:</b><br><b>הטיפול באסירים שלא חזרו מחופשה</b> |                   |                | <b>תאריך פרסום: 01/02/2014</b> |
|  |                   |                | <b>תאריך תחילה: 01/02/2014</b> |
|  |                   |                | <b>תאריך ביטול:</b>            |
|  |                   |                | <b>נוסח: 1</b>                 |

מספר נוהל ישן 03.300.060

1. בללי

א. אי-חזרת אסיר מחופשה לבית הסוהר מהווה עבירה פלילית המחייבת טיפול משטירתי הולם ועבירה משמעתית, ע"פ פקודת נציבות בתי הסוהר.

ב. אי חזרתו לבית הסוהר, לשם ריצוי יתרת עונש המאסר שנגזר עליו, מורידה לטמיון עבודה רבה ומאומצת של חוקרים ותובעים, פוגעת באושיות החוק ולעיתים אף מסכנת את שלום הציבור ובטחונו.

2. מטרת ההנחייה

לעגן את הטיפול החקירתי של משטרת ישראל במקרים בהם נתקבלה תלונה משב"ס אודות אי-חזרת אסיר מחופשה לבית הסוהר.

3. בסיס חוקי

א. העבירות:

1) אי-חזרת אסיר מחופשה לבית הסוהר, לשם המשך ריצוי עונש מאסר שהוטל עליו במשפט פלילי כעונש על עבירה פלילית בה הורשע, לרבות מאסר בשל אי-תשלום קנס שהוטל כאמור (להלן: "מאסר פלילי"), מהווה עבירת "בריחה" לפי סעיף 257 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), כדלקמן:

"257. בריחה

הבורח ממשמורת חוקית שהוא נתון בה בשל עבירה פלילית, דינו -  
(1) אם הוא מואשם או מורשע בפשע - מאסר שבע שנים;  
(2) בכל מקרה אחר - מאסר שלוש שנים".

2) אי-חזרת אסיר מחופשה לבית הסוהר, לשם המשך ריצוי עונש מאסר שאינו "מאסר פלילי" כאמור לעיל - כגון, מאסר בגין ביזיון בימ"ש או הוצל"פ; מאסר לכפיית תשלום מזונות; מאסר לתשלום חוב אזרחי וכיו"ב (להלן: "מאסר אזרחי") - מהווה עבירת "הפרת הוראה חוקית" לפי סעיף 287 לחוק העונשין, כדלקמן:

"287. הפרת הוראה חוקית

המפר הוראה שניתנה כשורה מאת בית משפט או מאת פקיד או אדם הפועל בתפקיד רשמי ומוסמך לאותו עניין, דינו - מאסר שנתיים".

ב. התיישנות העבירות - העבירות לעיל הינן עבירות "נמשכות", היינו כל עוד לא חזר האסיר לבית הסוהר, ביצוע העבירות נמשך ומרוץ ההתיישנות אינו מתחיל.

#### 4. הגדרות

א. **מקום ביצוע העבירות** - העבירות לעיל מתבצעות במקום בו היה אמור האסיר להתייצב בחזרה מחופשתו לריצוי המשך המאסר.

ב. **יחידה טריטוריאלית** - יחידת החקירות אשר בתחומה בוצעה העבירה, היינו היחידה הסמוכה לבית הסוהר.

ג. **היחידה המטפלת** - יחידת החקירות שבגזרתה נמצאת הכתובת בה היה אמור האסיר לשהות בעת החופשה.

#### 5. הליך העברת הדיווח משב"ס למ"י-אודות אי חזרת אסיר מחופשה.

א. פקודת נציבות שירות בתי הסוהר 04.40.00 (להלן: "פקנ"צ 04.40.00"), בשילוב עם נוהל המשרד לביטחון פנים 02.2.01 "חופשות אסירים", מסדירים את הליך הוצאת אסירים לחופשה, לרבות תדירות החופשות, משכן וגורמי השב"ס והמשטרה

#### 6. הנחיות

א. הכרזה מיידית של אסירי עולם

1) במקרה של קבלת דיווח על אי חזרת אסיר עולם מחופשה, כאמור בסעיף 6.ב.5 לעיל (בחלוף 6 שעות מרגע שהאסיר היה אמור לחזור מחופשתו) - יפעל מפקד היחידה הטריטוריאלית להכרזה מיידית על האסיר כ"חב-מעצר" במערכת ההכרזות.

2) בשלב ראשוני זה ההכרזה תהא ללא הוצאת צו מעצר וללא פתיחת תיק חקירה.

3) יובהר, כי אין באמור כדי לפטור את השב"ס מהחובה להגיש תלונה מסודרת ביחידה הטריטוריאלית אודות אי חזרת אסיר העולם מחופשה, וזאת עפ"י המועדים המפורטים בסעיף 5.ב. לעיל.

ב. הגשת התלונה

1) היחידה הטריטוריאלית תקבל תלונה מהשב"ס, אודות אי-חזרת אסיר מחופשה, במקרים המתוארים ב.5 לעיל.

2) נציג בית הסוהר יגיש תלונה מלאה ומפורטת בכתב. יודגש כי אין די בדיווח טלפוני או במברק דיווח מהשב"ס.

3) על התלונה לכלול את הפרטים הבאים, ככל שהם ידועים לשב"ס:

א) פרטים מלאים של האסיר (פרטים אישיים, מספרי טלפון וכתובות מגורים ועבודה).

ב) פרטים אודות משפחתו של האסיר וידידיו.

ג) פרטים אודות העבירה בגינה הושת עליו עונש המאסר (נסיבות ביצוע העבירה).

ד) פרטים בדבר מסוכנותו ואישיותו של האסיר לציבור.

ה) כל פרט מידע נוסף שעשוי לסייע באיתורו של האסיר.

ו) נציג בית הסוהר ימציא למשטרה, במעמד הגשת התלונה, את המסמכים הבאים:

(1) העתק מפקודת המאסר;

(2) העתק מגזר-הדין;

(3) טופס פרטי המאסר (טופס שב"ס 102);

(4) טופס אישור חופשה (לרבות פרטי הערב, אם קיים ערב);

(5) עותק המברק המשטרתי המאשר את החופשה;

(6) תמונה מעודכנת של האסיר.

ג. קבלת התלונה ופתיחת תיק

1) עם קבלת התלונה ביחידה הטריטוריאלית, תפעל כדלקמן:

א) תמציא לנציג בית הסוהר המתלונן אישור בדבר הגשת תלונה (טופס מ-3333).

(ב) תעביר את התלונה ליחידה המטפלת באופן מיידי, באמצעות המייל המשטרתי/פקס. לאחר ההעברה, תתבצע בדיקה לוידוא הגעת החומר ולאחר מכן יועבר כל החומר בצורה מסודרת בדואר המשטרתי, בהקדם האפשרי.

(2) הועברה התלונה לטיפול היחידה המטפלת – תבצע הפעולות הבאות בהקדם האפשרי:

(א) תפתח תיק פ"א נגד האסיר, בגין בריחה ממשמורת חוקית לפי סעיף 257 לחוק העונשין, או בגין הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287 לחוק העונשין, לפי העניין.

(ב) תעביר אישור בכתב על פתיחת תיק בצירוף מספר התיק ושם התחנה אל משרד הרישום של בית הסוהר הנוגע. העתק האישור יתויק בתיק החקירה.

(ג) תוציא צו מעצר כנגד האסיר.

(ד) תכריז על האסיר כעבריין נמלט חב-מעצר.

(ה) תכליל האסיר ברשימת ביקורת גבולות, כמותווה בפקודת מטא"ר 14.03.16 – "הכללת שמו של אדם ברשימת ביקורת גבולות", ובהנחיית חטח"ק 03.300.016 – "הכללות משטריות ברשב"ג".

#### ד. ביצוע פעולות נוספות:

(1) יש לשקול לזמן לחקירה את הערב ליציאתו של האסיר לחופשה, אם קיים ערב, לפי העניין.

(2) יש לדאוג לחידוש צו המעצר בתום 180 יום.

#### ה. בקשת הסגרה:

במקרים בהם קיים מידע המצביע על כך שהאסיר עלול להימלט לחו"ל או כי הוא כבר שוהה בחו"ל, יפנה ר' היחידה המטפלת בנתיבי הדרג המקצועי, לחוליית אינטרפול/מת"מ/חט' מודיעין/מטא"ר, בבקשה מפורטת בכתב לנקיטת פעולות לאיתור האסיר בחו"ל ולהסגרתו לישראל, הן לצורך המשך ריצוי עונשו והן לצורך חקירתו והעמדתו לדין בגין עבירת הבריחה. יש לצרף לבקשה את המסמכים הבאים:

(1) העתק פקודת מאסר.

(2) טופס פרטי מאסר וטופס אישור חופשה (טפסי שב"ס).

(3) העתק צו מעצר שהוצא בגין בריחתו ממשמורת חוקית.

(4) אישור בכתב של פרקליט או תובע משטרתי, לפי העניין, כי יש לדעתו עניין בהסגרת האסיר, וקיימות די ראיות להגשת כתב אישום נגדו בגין בריחה ממשמורת חוקית,

ולכשיוסגר – יוגש נגדו כתב אישום (לרבות ציון העבירה/ות בגינה/ן יוגש כתב אישום).

(5) 2 תמונות של האסיר ו 2 טפסי העתקי טביעות אצבעותיו.

ו. בקשת העברה מהרשות הפלשתינאית (להלן: "הרש"פ):

ר' היחידה המטפלת יפעל להוצאת בקשת העברה מהרש"פ, כמותווה בהנחיית חטח"ק 03.300.022 "בקשות להעברת מבוקשים המצויים בשטחי הרשות הפלשתינאית לישראל" במקרים הבאים:

- (1) האסיר הוא תושב השטח שבשליטת הרש"פ ו/או;
- (2) קיים מידע המצביע על כך שהאסיר נמצא בשטח שבשליטת הרש"פ.

ז. פרסום בחוזר חטח"ק ובאמצעי התקשורת:

החליט ר' היחידה המטפלת, לאור נסיבות המקרה, כי –

- (1) יש לפרסם את האסיר כמבוקש חב-מעצר במסגרת חוזר חטח"ק מיוחד – יפעל כמותווה בנוהל 03.300.115 "פרסום, תיוק וביעור חוזר חטח"ק מיוחד".
- (2) יש לפרסם את האסיר כמבוקש חב-מעצר במסגרת תכנית טלוויזיה – יפעל כמותווה בנוהל 03.300.242 "שימוש באמצעי תקשורת לקבלת סיוע בפענוח עבירות".
- (3) יש לפרסם את האסיר כמבוקש חב-מעצר בכלי התקשורת – יפנה בקשתו אל הדובר המחוזי, כמותווה בפה"ק 04.01.01 "הדוברות במשטרת ישראל".

ח. הטיפול באסיר נעדר:

התקבלה הודעה על היעדרותו של אסיר שלא שב מחופשה ונשקפת סכנה ממשית לחייו – יטופל האסיר גם כנעדר, כמותווה בפה"ק 14.01.29 – "טיפול המשטרה באיתור נעדרים ובזיהוי אלמונים". במסגרת זו יש –

- (1) לפתוח תיק נעדר בנוסף לתיק החקירה.
  - (2) לפעול לאיתור האסיר כמפורט בפה"ק הנ"ל.
  - (3) להכריז על האסיר כנעדר, בנוסף על הכזרתו כע"נ.
- להבהיר כי פעולות אלו תינקטנה ע"י היחידה המטפלת.

ט. תיעוד הפעולות:

בתיק החקירה יתויק כל החומר המתייחס לפעולות המנויות לעיל, לרבות תיעוד פעולות האיכון שנקטו (כגון: צווי בית משפט, דוחות פעולה, תדפיסי מחשב בגין ההכרזה וכיו"ב).

#### י. הטיפול באסיר שנעצר

היחידה המטפלת תפעל דלקמן:

- 1) תבטל את הכרזתו כעבריין נמלט ואת הכללתו ברשב"ג, כמותווה בפה"ק 14.03.12 ופה"ק 14.03.16 הנ"ל.
- 2) תדווח במברק/פקס אודות המעצר ליחידה הטריטוריאלית, לחוליית אמ"ן קמב"ס (חטמ"ן) במטא"ר, לשב"ס/קצין אסירים גושי ולבית הסוהר הנוגע.
- 3) תבטל את פרסומו בחוזר חטח"ק ו/או באמצעי התקשורת – במידה ונקטו צעדים אלו – כאמור לעיל.
- 4) תבצע חקירה כדלהלן:
  - א) תחקור את האסיר באזהרה בחשד לבריחה ממשמורת חוקית. במהלך החקירה יש לברר את האפשרות למעורבות האסיר בביצוע עבירות נוספות במהלך התקופה בה לא חזר לבית הסוהר.
  - ב) תחקור את כל מי שחשוד בסיוע לאסיר בבריחתו (מלין, מעסיק, קרובי משפחה וכיו"ב).
  - ג) תעביר את האסיר, לאחר חקירתו, בהקדם לאחריות השב"ס.
  - ד) עם סיום החקירה יועבר התיק לטיפול יחידת התביעות הנוגעת.
  - ה) היה ובמהלך בריחתו ממשמורת חוקית ביצע האסיר עבירות נוספות המקימות עילת מעצר עד תום ההליכים כאמור בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו-1996, תשקול יחידת התביעות לבקש מעצרו עד תום ההליכים.

#### 7. גניזת תיקים

ככלל, לא ייסגר תיק חקירה שנפתח בגין אי-חזרת אסיר מחופשתו לבית הסוהר, מעילת חוסר עניין לציבור, אלא באישורו של ק' אח"מ מחוזי, ר' יחידת התביעות הנוגע או הפרקליטות ומנימוקים שיירשמו.

#### 8. פיקוח ובקרה

א) על ר' היחידה המטפלת לוודא, תוך כדי החקירה ועם סיומה, ביצוע כל הפעולות הנדרשות בהתאם לאמור בהנחיה זו, בכל תיק חקירה שנפתח ביחידתו בגין אי-חזרת אסיר מחופשה, וליתן הנחיות מקצועיות על-פי הצורך.

ב) לצורך כך ינוהל ביחידה המטפלת יומן מעקב אחר תיקי אסירים שהוכרזו עבריינים נמלטים. יש לעיין ביומן לשם בדיקת תהליכי החקירה אחת לחודשיים – כמותווה בהנחיית חטח"ק 03.300.062 "פיקוח ובקרה ביחידות החקירה".

ג) על ק' האח"מ המרחבי לבצע בקרה לפחות אחת לארבעה חודשים במדגם מייצג של תיקי חקירה מהסוג האמור שנפתחו בתחומו, ליתן הנחיות מקצועיות בהתאם לצורך, ולדווח לק' האח"מ המחוזי בגמר הבקרה.